

Verkenning Plastic Pact NL

Haalbaarheid van de doelstelling minimaal 35% recycalaat toepassen in verpakkingen

Belemmeringen en succesvolle voorbeelden

Deze opdracht is gedaan in opdracht van de Stuurgroep Plastic Pact NL (www.meermetminderplastic.nl) door Polymer Science Park. Alle rechten zijn voorbehouden.

Opdrachtgever: Stuurgroep Plastic Pact NL

Versie: Definitief

Versie datum: 23 december 2021

Auteur: Erwin Zant

Revisie: Femke de Loos en Gijs Langeveld

Inhoudsopgave

1. <i>Introductie</i>	3
1.1. Aanleiding.....	3
1.2. Doel van de opdracht	4
2. <i>Methode</i>	5
2.1. Opzet.....	5
2.2. Scope.....	5
3. <i>Resultaten</i>	6
3.1. Welke doelstelling van het Plastic Pact is het meest uitdagend en waarom?	6
3.2. Waar wordt momenteel recycalaat ingezet?	8
3.3. Waar ligt de meeste potentie om recycalaat toe te passen?	9
3.4. Wat is de grootste belemmering voor meer inzet van recycalaat in uw producten?.....	10
3.5. Wat doen de bedrijven al ten aanzien van de doelstelling 35% recycalaat gebruik?	12
3.6. Wat moet er nog meer gebeuren?	14
3.7. Hoe denkt u de 35% recycalaat te kunnen halen voor zover dit nog niet gehaald is?	14
4. <i>Conclusies</i>	16
5. <i>Aanbevelingen</i>	16
6. <i>Bijlagen</i>	18
Bijlage 1: Vragen gesteld bij de interviews	18
Bijlage 2: Scoring op 7 productadviezen	19
Bijlage 3: Acties en aanbevelingen overige doelstellingen.....	26

1. Introductie

1.1. Aanleiding

Het Plastic Pact NL (www.meermetminderplastic.nl) is in februari 2019 ondertekend door plastic toepassende bedrijven, plastic producerende bedrijven en overige betrokken organisaties. Onder de titel “Meer met minder plastic”, willen de inmiddels 110 ondertekenaars met het pact de transitie naar het sluiten van de kringloop van plastic verpakkingen versnellen. Daartoe hebben zij zich gecommitteerd aan een viertal concrete en meetbare hoofddoelstellingen, te realiseren in 2025:

1. Alle eenmalig te gebruiken plastic producten en verpakkingen die op de Nederlandse markt worden gebracht, moeten waar mogelijk en zinvol herbruikbaar, maar in ieder geval 100% recyclebaar zijn;
2. Er wordt verantwoord gebruik gemaakt van deze plastics, resulterend in 20% minder volume plastic ten opzichte van 2017;
3. Minimaal 70% van het gewicht van deze plastics in de afvalfase wordt hoogwaardig gerecycled;
4. Alle eenmalige plastic producten en verpakkingen die op de markt worden gebracht bevatten zoveel mogelijk recycleaat, met een gemiddelde per bedrijf van minimaal 35%.

Op 30 september 2021 was er een deelnemersbijeenkomst voor ondertekenaars van het Plastic Pact NL en zijn verschillende thema's besproken in werksessies in relatie tot een op te stellen roadmap. Deze roadmap loopt tot en met 2025. In 2022 moeten de ondertekenaars van het Plastic Pact NL invulling geven aan de roadmap. Om een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden en belemmeringen bij het toepassen van kunststofrecycleaat is in 2021 een onderzoek uitgevoerd onder enkele ondertekenaars van het Plastic Pact NL. Deze ondertekenaars zijn bevraagd over de inzet van recycleaat en de potentie binnen hun portfolio om meer recycleaat toe te passen.

Om het toepassen van kunststofrecycleaat in verpakkingen te versnellen, is er voldoende aanbod, geschikte kwaliteit en bereidheid onder bedrijven die kunststofrecycleaat in nieuwe producten toepassen nodig. In het Plastic Pact NL zijn al acties opgenomen om over en weer benodigde specificaties en technische mogelijkheden aan te geven. Ook is bekend dat een aantal partijen al in toenemende mate recycleaat inzet in hun plastic verpakkingen, terwijl andere partijen plastic verpakkingsmiddelen en grondstoffen aanbieden met recycleaat. Tevens is er (EU) wetgeving in voorbereiding voor een verplicht percentage recycleaat.

1.2. Doel van de opdracht

- De Stuurgroep Plastic Pact NL wil in beeld hebben hoe de stand van zaken is aangaande het 4e doel (35% recyclaat in 2025). Polymer Science Park is gevraagd een 10-tal ondertekenaars te interviewen waarbij de belemmeringen op dit moment in kaart worden gebracht waarom partijen geen of beperkt recyclaat toepassen. Deze partijen zijn door de Stuurgroep geselecteerd.
- Daarnaast wil de Stuurgroep succesvolle voorbeelden van kunststofrecyclaat en acties identificeren waar de ondertekenaars (verschillende categorieën) binnen het Plastic Pact mee aan de slag kunnen zodat zij meer recyclaat gaan inzetten.
- Met dit onderzoek wil de Stuurgroep betrokken partijen actief houden en andere partijen aanzetten tot de inzet van (meer) kunststofrecyclaat.

2. Methode

2.1. Opzet

- De Stuurgroep Plastic Pact NL heeft een lijst met 14 bedrijven (Plastic Pact ondertekenaars) en contactpersonen doorgegeven;
- Alle bedrijven zijn via e-mail en telefoon benaderd met de vraag of ze mee willen werken aan het interview;
- Van de 14 bedrijven hebben 11 gehoor gegeven aan de oproep en waren positief een interview te laten afnemen;
- In anderhalve week tijd zijn alle 11 interviews gehouden waarbij 10 vragen zijn gesteld toegespitst op de doelstelling om 35% recyclaat te gebruiken (zie Bijlage 1);
- Direct na elk interview is een gespreksverslag gedeeld met de geïnterviewde voor bevestiging van de antwoorden en eventuele toevoegingen;
- Naast de beantwoording van 10 vragen is ook gevraagd om een (korte) enquête in te vullen waarbij adviezen gescoord dienen te worden welke zijn gedaan in een recente rapportage *Volumes en potentieel van recyclaat in productfamilies*¹. De scoring is te vinden in Bijlage 2.

2.2. Scope

Vanwege de korte doorlooptijd, heeft dit onderzoek een beperkte scope. Op basis van interviews met 11 bedrijven is een beeld geschetst van de belemmeringen om doelstellingen te kunnen halen. Deze belemmeringen zijn voor deze bedrijven specifiek. Daarnaast is ook in beeld gebracht waar meer kansen liggen en succesvolle voorbeelden. Er is verder geen toets gedaan op robuustheid of deze belemmeringen ook gelden voor de overige Plastic Pact ondertekenaars.

¹ Volumes en potentieel van recyclaat in productfamilies, Polymer Science Park, Ministerie van I en W, Juni 2021

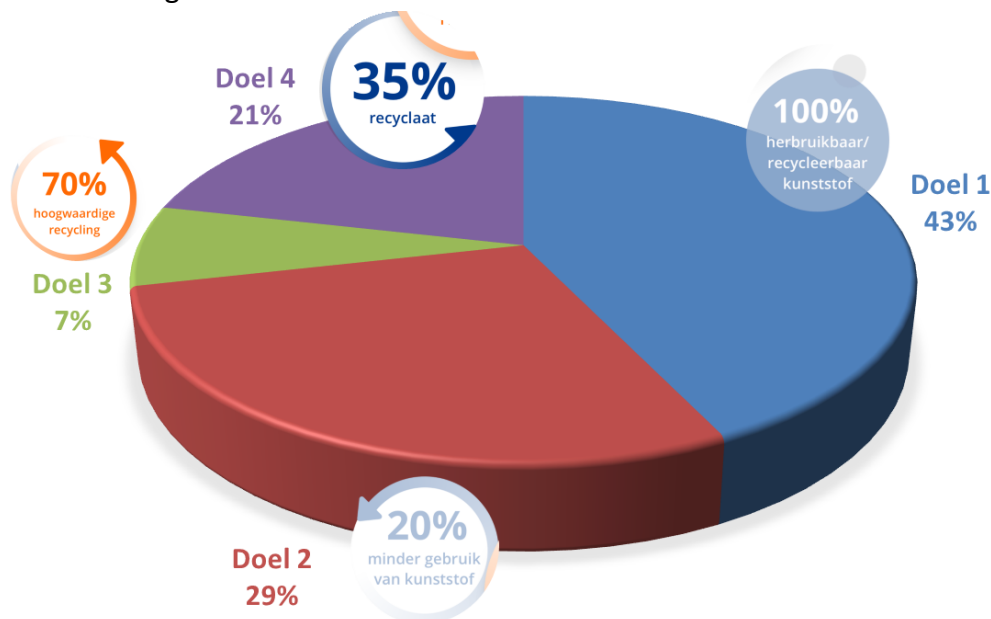
3. Resultaten

3.1. Welke doelstelling van het Plastic Pact is het meest uitdagend en waarom?

Het Plastic Pact NL kent 4 doelstellingen:

- Doelstelling 1: Alle eenmalig te gebruiken plastic producten en verpakkingen die op de Nederlandse markt worden gebracht, moeten waar mogelijk en zinvol herbruikbaar, maar in ieder geval 100% recyclebaar zijn.
- Doelstelling 2: Er wordt verantwoord gebruik gemaakt van deze plastics, resulterend in 20% minder volume plastic ten opzichte van 2017
- Doelstelling 3: Minimaal 70% van het gewicht van deze plastics in de afvalfase wordt hoogwaardig gerecycled
- Doelstelling 4: Alle eenmalige plastic producten en verpakkingen die op de markt worden gebracht bevatten zoveel mogelijk recycalaat, met een gemiddelde per bedrijf van minimaal 35%

De bedrijven hebben bovenstaande doelstellingen beoordeeld op de mate van uitdagendheid. In Figuur 1 is weergegeven hoe vaak bovenstaande doelstellingen als meest uitdagend werden genoemd.

Figuur 1. Welke doelstelling is het meest uitdagend?

Drie van de vier doelstellingen in het Plastic Pact zijn uitdagend voor de geïnterviewde bedrijven. Drie bedrijven geven aan doelstelling 4 (35% recycalaat in producten in 2025) het meest uitdagend te vinden. De meeste bedrijven vinden doelstelling 1 (100% herbruikbaarheid / recyclebaarheid) het meest uitdagend.

De doelstelling om 35% recycalaat toe te passen in 2025 (doelstelling 4) vindt 21% van de geïnterviewden de grootste uitdaging. Veelal ligt de kern van de uitdaging niet zozeer bij de wil om het toe te passen, maar meer bij de beschikbaarheid van goede kwaliteit recycalaat. Daarnaast is recycalaat toepassen bij producten die met voedsel in aanraking komen nog maar voor een klein aantal productcategorieën mogelijk (gemaakt van PET). PET drankenflessen

worden in Nederland via een statiegeldsysteem ingezameld, waarmee voldaan kan worden aan de EFSA eis dat minimaal 95% van de te recyclen verpakkingen uit levensmiddelenverpakkingen bestaan. PET uit inzamelsystemen die dit niet kunnen waarborgen is net zo min geschikt voor het maken van een voedselveilig recycalaat als een HDPE of PP verpakking. PET is niet voor alle toepassingen geschikt. Met name bij verpakkingen die bestand moeten zijn tegen hogere temperaturen kan PET niet worden ingezet door beperkte thermische stabiliteit. Meer belemmeringen ten aanzien van deze doelstelling worden later in dit rapport verder uitgelicht (zie paragraaf 3.4).

Zoals aangegeven vinden de meeste partijen doelstelling 1 (100% recyclebaarheid/herbruikbaar) het meest uitdagend. Daarbij geeft het merendeel van deze bedrijven aan specifiek recyclebaarheid lastig te vinden. Deze doelstelling werd ook vaak als meest uitdagend genoemd tezamen met doelstelling 2 (20% minder volume). Aan de ene kant moeten we voorkomen dat plastics onnodig worden toegepast, maar aan de andere kant kan het dunner maken van een verpakking een negatieve impact hebben op recyclebaarheid. Een voorbeeld hiervan is een multilayer verpakking die gemaakt is van verschillende materialen. Hierin zit minder plastic verwerkt, maar het is wel moeilijker recyclebaar.

Slechts 1 van de 11 partijen heeft aangegeven doelstelling 3 (minimaal 70% hoogwaardig recyclebaar) zeer uitdagend te vinden. De reden die hiervoor werd aangedragen is dat variëteit in de markt belangrijk is ten behoeve van de functie productpropositie. Doelgroepen bepalen dit, zoals de soep in zak bijvoorbeeld. Soep in zak moet een alu binnenlaag hebben (en is dus te complex om goed te recyclen). Een andere partij gaf aan dat bij deze doelstelling enige onduidelijkheid bestaat over de definitie 'hoogwaardig'. Is hiermee hergebruik van voedingsverpakkingen bijvoorbeeld ook inbegrepen?

3.2. Waar wordt momenteel recycklaat ingezet?

We hebben in de uitvraag naar de inzet van recycklaat een onderscheid gemaakt in food en non-food producten. Recycklaat wordt in een breed scala ingezet in non-food verpakkingen. Uit de interviews kwam de volgende lijst non-food producten naar voren waar recycklaat wordt ingezet:

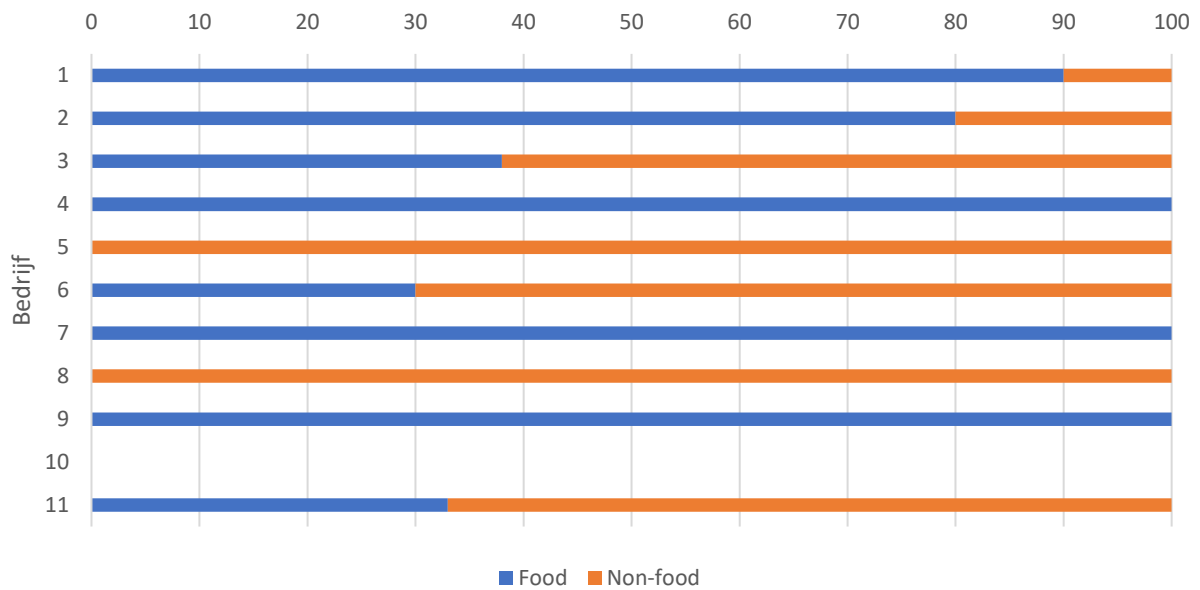
- Bloemenfolies
- Plantentrays
- Afvalzakken
- Draagtassen en textiel
- Webshop zakken
- Blister packs
- Potgrondzakken
- Stretchhoezen
- Shampooflessen
- Wasmiddelverpakkingen

Binnen de food toepassingen wordt recycklaat op dit moment bij de geïnterviewde partijen ingezet en waar dit gebeurt, is dit hoofdzakelijk PET vanwege de EFSA-regels. Enkele voorbeelden waar PET wordt toegepast genoemd door de geïnterviewde partijen:

- Saladebakjes
- Sauscupjes
- Frisdrankflessen
- Vleeschalen
- Sausflacons

In een enkel voorbeeld kwam ook chemisch gerecycled PP naar voren in een food toepassing. Dit was voor een ijsverpakking.

De verdeling van het food/non-food assortiment van de geïnterviewde bedrijven op basis van aantal per productcategorie is grafisch getoond in Figuur 2. Deze verdeling zegt dat food een groot onderdeel uitmaakt van de producten die de geïnterviewde bedrijven maken. Laat nu juist daar het aantal mogelijkheden voor de inzet van recycklaat nog klein zijn. Dit betekent dat er nog geen grote stappen kunnen worden gemaakt door deze geïnterviewde bedrijven voor de inzet van recycklaat in hun verpakkingen, totdat er meer mogelijkheden komen voor het inzetten van recycklaat voor food verpakkingen.

Figuur 2. Verdeling producten (bedrijven 1-9) of tonnage (bedrijf 11) over de secties food/non-food van de 11 geïnterviewde partijen. Van bedrijf 10 is dit niet bekend.

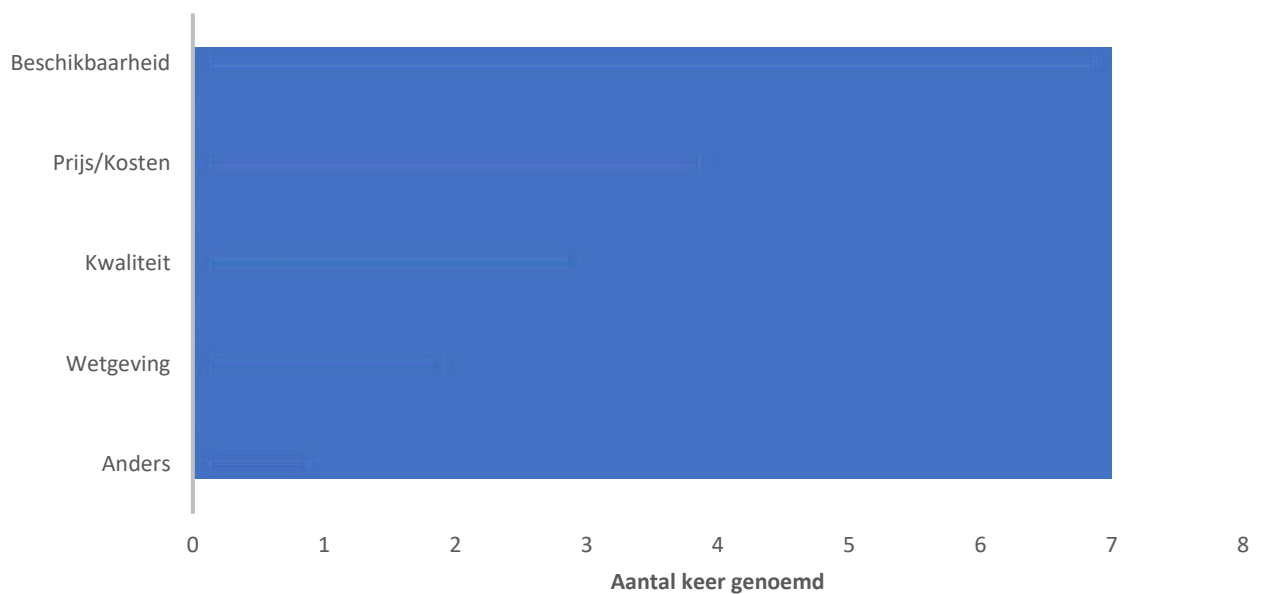
3.3. Waar ligt de meeste potentie om recyclaat toe te passen?

De volgende potentiële toepassingen kwamen uit de interviews naar voren:

- Non-food (meermaals genoemd);
 - o Enkele voorbeelden: shampooflessen, hulsen wc papier, scheerapparaten en plantentrays.
- Secundaire verpakkingen en tertiaire moeten ook binnen scope blijven;
- Food:
 - o Enkele voorbeelden: (business-to-business (B2B)) verpakkingen, drankverpakkingen en verpakkingen van sauzen.

3.4. Wat is de grootste belemmering voor meer inzet van recyclaat in uw producten?

De vraag “*wat is de grootste belemmering voor meer inzet van recyclaat in uw producten?*” werd vanuit verschillende invalshoeken beantwoord. Omdat het niet eenvoudig is een overkoepelend resultaat te beschrijven vanuit deze uiteenlopende antwoorden, is een aantal verzameltermen gebruikt om hieruit de grootste belemmeringen te beschrijven en de belangrijkste te distilleren, zoals ook grafisch weergegeven in Figuur 3. Om meer diepgang te krijgen is tijdens de interviews ingegaan op de reden waarom dit voor hun de grootste belemmering is. De genoemde redenen zijn hieronder in sub-paragrafen weergegeven.

Figuur 3. Grootste belemmering voor meer inzet van recyclaat door de 11 geïnterviewde bedrijven genoemd.

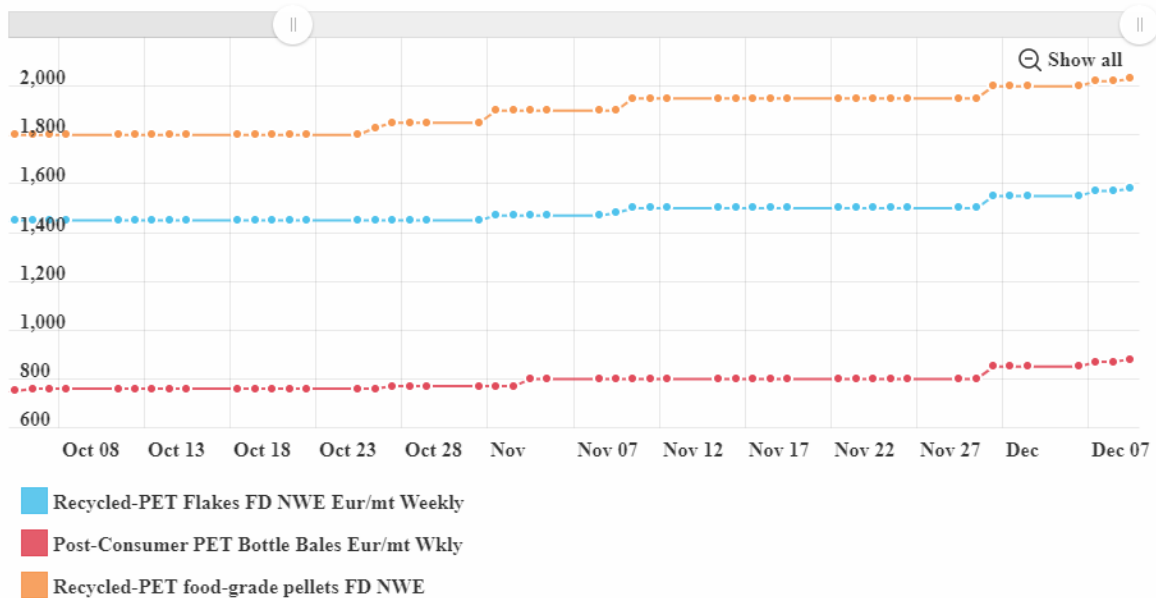
Beschikbaarheid

De beschikbaarheid van kunststof recyclaat wordt als grootste belemmering gezien. Door 7 van de 11 ondertekenaars wordt aangegeven dat de vraag veel groter is dan het aanbod. Dit geldt voor zowel food als non-food. Er wordt onder meer aangegeven dat de keten er nog niet helemaal op is ingericht om de vraag van producten met recyclaat op te kunnen vangen. Er is daarnaast ook een grote concurrentie ontstaan op de recyclaat markt (ook mede veroorzaakt door de hogere virgin prijs, zie de volgende paragraaf). Wat bij retail (o.a. een supermarkt) ook speelt is dat er een spanningsveld is ontstaan tussen kwalitatieve eisen en een aantrekkelijke manier van verpakken, en daartegenover de meest duurzame verpakkingen. Bij een voedingsbedrijf werd aangegeven dat als ze recyclaat zouden willen toepassen, ze alleen maar rode signalen krijgen (te prijzig, lagere kwaliteit, niet-consistent en te weinig aanbod binnen EU). Bovendien is er volgens meerdere merkeigenaren te weinig aanbod van recyclaat binnen de EU. De feedstock van recyclaat binnen de EU is te klein. Het gevolg is dat er recyclaat vanuit China moet worden geïmporteerd. Daarnaast is ook aangegeven door een recyclaat producent dat juist de feedstock voor de productie van recyclaat onvoldoende is binnen de

EU, terwijl er wel voldoende capaciteit is om recycalaat te produceren. Dat zou moeten worden opgelost door meer en beter in te zamelen en dit zou op EU level aangepakt moeten worden. Als regels landelijk (nationaal) worden aangepast, vinden er logistieke veranderingen plaats op het gebied van recycalaat stromen. Het probleem van beschikbaarheid dat dan ergens wordt opgelost, wordt dan weer gecreëerd in een ander land.

Prijs/Kosten

De hoogte van de prijs en volatiliteit tussen hoge en lage prijzen van recycalaat wordt door 4 van de 11 bedrijven aangegeven als grootste belemmering om meer hiervan te gebruiken. Wat hierbij opviel is dat juist de food retail en food services dit als belemmering opvoeren. Bij één food service bedrijf werd aangegeven dat recycalaat producten twee keer zo duur zouden zijn als de virgin equivalenten. Uit de databases blijkt inderdaad dat PET recycalaat voor voedingstoepassingen hoog geprijsd is (zie Figuur 4).²

Figuur 4. Prijzen (wereldwijd) van r-PET van verschillende kwaliteiten. Bron: S&P Global Platts.

Kwaliteit

Tijdens de interviews werd kwaliteit van plastic recycalaat in drie gevallen in één adem genoemd met beschikbaarheid van recycalaat. Bijvoorbeeld, de beschikbaarheid van een juiste kwaliteit voor voedsel toepassingen. Een partij vertelde dat de voedselveiligheid van recycalaat een heikel punt blijft. Het is nu veel moeilijker iets voedselveilig te krijgen door meer controles die uitgevoerd moeten worden. Verder werd in consumentenverpakkingen voor non-food de visuele aspecten (zoals verkleuring en spikkels in zogenaamde ‘window packs’) als grootste belemmering aangegeven. Klanten zijn kritisch, ze vinden de verschijning van een verpakking

² S&P Global Platts: <https://www.spglobal.com/platts/en/our-methodology/price-assessments/petrochemicals/eu-recycled-pet>

heel belangrijk. Er is ook gezegd dat het imago van recycalaat nog steeds slecht is (t.a.v. bijvoorbeeld geur).

Wetgeving

Wetgeving ten aanzien van voedselveiligheid en de toepassing van recycalaat is door twee partijen aangegeven als zeer belemmerend. Dit lijkt mede veroorzaakt te worden door een nationale en Europese wetgever die niet meebeweegt met de ontwikkelingsmogelijkheden bij bedrijven. Een voorbeeld hiervan is het verbod op single-use-plastics waarmee één van de geïnterviewde partijen onder druk werd gezet om heel snel te veranderen. Deze gaf aan dat het beter een verbod op single-use-producten had moeten zijn in plaats van op kunststoffen in het algemeen. Verder is de wetgeving op het gebied van inzameling onvoldoende. Specifiek voor het creëren van zuivere mono materiaal stromen. PET is hier op dit moment de uitzondering. Dit zou eigenlijk ook zo moeten voor materialen zoals PP en HDPE.

3.5. Wat doen de bedrijven al ten aanzien van de doelstelling 35% recycalaat gebruik?

Om de inzet van kunststofrecycalaat sneller te laten toenemen wordt er door de bedrijven met name naar andere partijen in de keten gekeken. Hierbij werd aangegeven met lange termijn contracten te werken of in pilots richting toepassen recycalaat. Ook werd aangegeven door een recycalaat leverancier dat merkeigenaren erbij gehaald worden, in plaats van eerst de producent, om dialogen aan te gaan met diegene die de marketing beslissing neemt. Hiermee worden merkeigenaren en dan met name marketeers in een vroeg stadium van ontwikkeltrajecten tot inzet van recycalaat betrokken. Als marketeers vanaf de start direct bekend gemaakt worden met de mogelijkheden én de onmogelijkheden van de inzet van recycalaat, gaan deze ontwikkeltrajecten veel sneller. Het zijn vaak marketeers die projecten in een laat stadium afschieten, omdat de verwachtingen niet goed gemanaged zijn.

Verder zijn er drie partijen die aangeven dat ze bezig zijn (of gaan) met eigen afvalketens ten behoeve van hoogwaardige recycling. Dit wordt gedaan door gebruikte verpakkingen (non-food) weer in te nemen van winkels bijvoorbeeld. Bij een food service werd aangegeven dat er in de keuken (B2B) 7 typen afval gescheiden worden ingezameld, waarbij ook PE en PET worden gescheiden.

Verder wordt in sommige gevallen ook ingezet op biobased materialen. Biobased materiaal inzet is ook onderdeel van de volledige doelstelling 35% recycalaat (*"...Daarnaast zullen zoveel mogelijk duurzaam geproduceerde biobased plastics worden gebruikt om het gebruik van primair fossiele plastics te verminderen"*).³ aanvullend op deze doelstelling van 35% recycalaat). Hierbij werd wel aangegeven dat de (petrochemische) industrie de toelevering van biobased polymeren moet kunnen garanderen voor de lange termijn.

³ <https://www.meermetminderplastic.nl/bijlage-1-plastic-pact-nl-koplopers-gaan-voor-meer-met-minder-plastic-in-de-circulaire-economie.pdf>

Bij een supermarktketen worden sommige producten alleen nog maar in transparant (gerecycled PET) verpakt.

De volgende acties werden genoemd door de partijen (Door 8 bedrijven werden acties genoemd en iedere bullet vertegenwoordigt een reactie van één bedrijf);

1. “We zijn meer aan het ontwikkelen in non-food productcategorieën (zoals wasmiddelen, schoonmaakmiddelen, shampoo en zeep). Dit doen we door meer grote samenwerking met strategische leveranciers, maar ook in de schone chemie sector (Green / Clean Tech).”
2. “Er gebeurt veel vanuit verschillende afdelingen van het bedrijf. Binnen deze afdelingen zijn teams aan de slag met gerecycled materiaal. Dit gebeurt echter niet vanuit een raamwerk aan doelstellingen.”
3. “We zetten in om op business-to-business niveau circulair te worden. Zo houden we grip op onze eigen plastics recycling en kunnen we beter recycalaat inzetten wat dan ook weer van toegevoegde waarde is voor circulariteit.”
4. “Onze strategie is het inzetten op algemene duurzaamheidslabels. We hebben ons aangesloten bij Circular Plastics (<https://circular-plastics.com/>), een consortium gericht op het circulair inzetten van recycalaat. We zetten al recycalaat in bij emmers en bloemhoezen. Verder zijn wij ISCC Plus gecertificeerd.”
5. “We zetten in op de ontwikkeling van cups met een hoger recycalaat percentage en dat doen we in samenwerking met leveranciers.”
6. “We zetten productieafval opnieuw in (post industrial).”
7. “We laten de klanten weten dat het wel kan. Middels circotracks bijvoorbeeld. Wat we in België leren, passen we toe in Nederland. Er lopen momenteel verschillende trajecten. Bijvoorbeeld een pilot voor Food grade sortering met behulp van een techniek die tracering toestaat, ontwikkeld door Filligrade.”
8. “Door te investeren in meer recycle capaciteit. In Nederland is al heel veel recyclecapaciteit en relatief weinig feedstock om te recyclen. Dus investeren we momenteel in het buitenland waar investeringen vaak gekoppeld zijn aan garanties van feedstock en andere gunstige investeringsvoorwaarden die in Nederland niet geboden worden. Individuele landen eisen vaak wel dat je op locatie gaat recyclen, dat wordt dan een nationale aangelegenheid. In Nederland is capaciteit al te groot, dus uitwijken naar buitenland is onvermijdelijk.”

Een aantal bedrijven heeft tijdens de interviews een aantal acties benoemd die niet van toepassing zijn op de doelstelling gericht op recycalaat. Deze opmerkingen staan in Bijlage 3.

3.6. Wat moet er nog meer gebeuren?

Tijdens de interviews kwamen veel suggesties naar voren over wat er veranderd moet worden ten behoeve van het verhogen van het recycelaatgebruik. De opmerkingen die door de partijen zijn genoemd staan hieronder opgesomd:

- "Waar mogelijk, verplicht een minimaal toe te passen percentage recycelaat in producten."
- "Beloon producenten die recycelaat in hun producten toepassen."
- "Maak producten zoveel mogelijk van hetzelfde materiaal. Creëer dus mono materiaal stromen."
- "Pak de hele keten aan. De oplossing hebben we in handen. Je kunt 1 ding oppakken, maar het is een aaneensluiting van zaken."
- "Het inzetten van tools om grootste impact van toepassen recycelaat te bepalen binnen het product assortiment."
- "Belast de vervuiler (producenten van niet circulaire producten)."
- "Ondersteun ook recycleerbaarheid en hergebruik door systemen in te richten waardoor dit mogelijk wordt (bijvoorbeeld statiegeld op alle hergebruikte en recycleerbare producten)."
- "Ondersteun bedrijven bij het toepassen van duurzame materialen."
- "Verbeterde recycletechnieken moeten doorgang krijgen. Solvolyse en pyrolyse moeten toegelaten worden in de Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++ / SDE-K). Hiervoor moet PBL de technieken beter onderzoeken en de kansen benoemen."
- "Aanpassen van de VANG-doelstelling (max 100kg restafval per huishouden). Gemeenten proberen consumentengedrag te sturen via (fiscaal) beleid, dit werkt echter contraproductief omdat consumenten bijvoorbeeld alles wat op plastic lijkt bij plastic weggooien in bronscheiding om lagere heffingen te betalen. Het beleid leidt daardoor niet tot minder restafval maar heeft een negatief effect op kwaliteit (vervuiling van de gescheiden materiaalstromen)."
- "De consument moeten beter worden ingelicht wat er met de producten moet gebeuren na gebruik en hoe materialen in de praktijk ook worden omgezet in nieuwe secundaire grondstoffen."

3.7. Hoe denkt u de 35% recycelaat te kunnen halen voor zover dit nog niet gehaald is?

Deze vraag werd als volgt beantwoordt:

- "Door meer te blijven ontwikkelen in verpakkingen voor non-food (zoals wasmiddelen, schoonmaakmiddelen, shampoo en zeep). Dit gaan we aanpakken door meer samenwerking met strategische leveranciers, ook in de schone chemie (Green / Clean Tech).
- "Door veel van hetzelfde materiaal te blijven maken, dus monostromen genereren."
- "Impact analyse doen (ten aanzien van inzet recycelaat) op assortiment."
- "De doelstelling is haalbaar mits er meer motivatie is. De keten moet meebewegen, anders heeft het geen zin."

- “De doelstelling is reeds gehaald. De beschikbaarheid moet beter om het recycalaat gehalte verder op te voeren.”
- “De doelstelling is niet haalbaar voor alle voedsel toepassingen. Het toepassen van PET is hier wel haalbaar. Meer inzetten op het toepassen van biobased kunststoffen. De bestaande keurmerken en certificeringen voor recycalaat worden in kaart gebracht.”
- “De doelstelling is niet haalbaar.”
- “De doelstelling is haalbaar. Waar mogelijk gaan we echter eerst plastic uitfaseren, dan pas recycalaat inzetten.”
- “De doelstelling is haalbaar. Vervangen van plastic door karton of andere materialen blijft interessant.”
- “De doelstelling is haalbaar in non-food toepassingen. Het is lastig voor farma en export. We gaan ook biobased plastics steeds meer toepassen.”
- “Dit hebben we niet in handen. Inzet is afhankelijk van afnemer. Ons grootste probleem is momenteel feedstock (van de recyclers).”

Samenvattend is bij zes bedrijven expliciet aangegeven dat de doelstelling om 35% recycalaat toe te passen in 2025 haalbaar is. Geen van deze zes bedrijven heeft bij vraag 1 aangegeven doelstelling 4 (minimaal 35% recycalaat in producten in 2025) het meest uitdagend te vinden. Dit komt ook mede doordat ze actief zijn in de non-food sector waar recycalaat breed toepasbaar is. Hierbij wel de kanttekening dat er voldoende recycalaat beschikbaar moet zijn. Daarnaast heeft één bedrijf expliciet aangegeven dit niet te kunnen halen, mede veroorzaakt doordat deze partij alleen in de voedingsmiddelen markt opereert.

4. Conclusies

Uit de interviews met de 11 ondertekenaars van het Plastic Pact NL kunnen we de volgende punten concluderen:

- Drie van de vier doelstellingen in het Plastic Pact zijn uitdagend voor de geïnterviewde bedrijven. Drie bedrijven geven aan doelstelling 4 (35% recycalaat in producten in 2025) het meest uitdagend te vinden. De meeste bedrijven vinden 100% recyclebaarheid het meest uitdagend.
- De belemmering die het meest genoemd werd door de geïnterviewde bedrijven om meer recycalaat in hun producten toe te passen, is de beperkte beschikbaarheid. Deze wordt veroorzaakt door een te grote vraag en het niet voorhanden zijn van de juiste kwaliteit (met name voor voedsel toepassingen). Daarnaast zorgt de huidige hoge prijs van virgin kunststof, en de volatiliteit van deze prijzen, dat er op de recycalaat markt een sterke concurrentie ontstaat.
- De hoogte van de prijs van producten met een hoog recycalaat percentage lijkt nog steeds een belangrijke reden voor de retail (food services en supermarkten) om hier niet op over te stappen. Virgin materialen worden nog steeds goedkoper ingekocht, ondanks dat daar de prijzen ook sterk gestegen zijn.
- Door de retail en merkeigenaren wordt er naar andere partijen gekeken binnen de kunststofketen om recycalaat inzet te kunnen vergroten. Hier wordt bijvoorbeeld ook gekeken naar afvalscheiding binnen de B2B keten.
- Daar waar de doelstelling voor het toepassen van recycalaat lastig te halen is, bijvoorbeeld waar rPET niet kan worden toegepast bij voedingsproducten, wordt veel focus gelegd op de herbruikbaarheid van verpakkingen. rPET kan niet altijd worden toegepast, met name bij producten waar een hoge temperatuur-bestendigheid vereist is.
- Het merendeel van de geïnterviewde bedrijven geeft aan de doelstelling van 35% recycalaat gebruik te kunnen halen. Één bedrijf geeft expliciet aan dit niet te kunnen.

5. Aanbevelingen

De interviews en gespreksanalyse geven duidelijk aan dat de bedrijven behoefte hebben aan de volgende rollen voor het Plastic Pact om meer recycalaat in nieuwe producten in te zetten:

1. Het Plastic Pact faciliteert veelbelovende (keten)innovaties. Deze worden beled bij een trekker. Daarbij is het noodzakelijk dat de trekker onafhankelijk is. Daardoor kunnen de meest optimale oplossingen worden gekozen om de belemmeringen op te lossen, waarbij alle belangen van de stakeholders op gelijke wijze kunnen worden meegenomen.
2. Het Plastic Pact faciliteert de volgende oplossingsrichtingen:
 - o Het faciliteren van (branche)brede ketenprojecten, gericht op type verpakkingen of materiaal. Hierbij is het belangrijk dat bedrijven ondersteund

worden in de keuze welk type het beste voldoet aan de optimale duurzaamheid, dus voldoet aan de doelstellingen van het Plastic Pact.

- Het faciliteren van meerdere pilots met closed-loop collectie (ten behoeve van borging kwaliteit en aanbod). Inmiddels zijn een aantal bedrijven actief met het maken van eigen loops, dit vereist een bredere en meer gecoördineerde aanpak.
 - Het ondersteunen van betere sortering en recycling. Betere feedstock creëren door harmonisatie van materiaalkeuzes (minder verschillende type materialen per productgroep). Investeren in meer recycle capaciteit en ondersteunen van inzamelaars en sorteerdere met de juiste voorwaarden. Het koppelen van recyclings-investeringen met feedstock garanties en de inzamelproblematiek internationaal oppakken. Het vinden van aansluiting bij Europese organisaties en bedrijven die zich ook met deze onderwerpen bezighouden.
 - Het adviseren in en het ondersteunen van betrouwbare certificering van producten waar recycalaat wordt toegepast. Dit ter voorkoming van een 'wildgroei' aan verschillende claims.
 - Het zorgen van een goede uitwerking van scenario's bij het verplicht stellen van een bepaald percentage recycalaat.
3. Het Plastic Pact faciliteert de discussie over hogere prijzen bij producten met virgin plastics om de vervuiler te straffen en de recycalaat gebruiker te belonen. Faciliteren van de discussie over welke ketenpartijen in de kunststofketen de vervuilersheffing moeten dragen.

Een aantal aanbevelingen zijn iets breder gegaan dan alleen de inzet van recycalaat. Deze staan in de Bijlage 3.

6. Bijlagen

Bijlage 1: Vragen gesteld bij de interviews

1. Het Plastic Pact kent 4 doelstellingen. Welke van deze doelstellingen is voor u het meest uitdagend en waarom?
2. Hoe groot is uw huidige inzet van recyclaat (in percentage) en in welke producten?
3. Wat is op dit moment ongeveer de verdeling tussen food en non-food producten waar u recyclaat in toepast?
4. Waar in uw assortiment ligt meer potentie om recyclaat te kunnen toe passen?
5. Wat is de grootste belemmering voor meer inzet van recyclaat in uw producten?
6. Hoe denkt u de 35% te kunnen halen voor de producten van uw bedrijf zover dit nog niet gehaald is?
7. Welke acties heeft u in de pijplijn om de doelstelling van recyclaat gebruik te halen?
8. Zijn er succesverhalen t.b.v. het Plastic Pact die u kunt delen?
9. Waarom zit u bij Plastic Pact NL? Wat zijn de verwachtingen?
10. Heeft u nog vragen voor ons?

Bijlage 2: Scoring op 7 productadviezen

Hieronder staan zeven productadviezen die door verschillende geïnterviewden zijn gescoord op welke het meest aanspreekt. De scores zijn zoveel mogelijk door de geïnterviewden middels een motivatie onderbouwd. Onder elk advies zijn de verschillende scores geordend van a tot en met i voor ieder afzonderlijk bedrijf. Negen bedrijven hebben deze adviezen gescoord.

Score 1 (spreekt het minst aan) – 5 (spreekt het meest aan). De gemiddelde scores en standaarddeviaties staan in Tabel 1.

1. Een prijsstimulans bij verwerkers introduceren. De grotere prijsverschillen tussen virgin en recycklaat zal de vraag naar recycklaat positief beïnvloeden.

- a. Score: 1; Motivatie: Materialen die wij inkopen halen we uit *Far East*, dus nationale prijs beïnvloeding heeft voor ons denk ik weinig effect.
- b. Score: 4; Motivatie: Hierbij ga ik wel vanuit dat de prijs stimulans komt van de overheid en niet het bedrijfsleven. Dit omdat dan het onderscheid tussen koplopers en positieve investeerders groter wordt en er nog steeds een druk op virgin blijft bij prijsvechters. Een motivatie stimuleert de leveranciers en producenten om op de lange termijn te investeren en te kiezen voor het gebruik van recycklaat. Momenteel wordt er door de producenten teveel afgewacht op klanten die lange termijn commitment maken en wachten klanten doordat het aanbod te laag, te volatiel en te duur is. D.m.v. prijs stimulans kan deze korte termijn disbalans tussen vraag en aanbod worden hersteld en versneld.
- c. Score: 4; Motivatie: Ik geloof zeker in marktwerking door een positieve prijsprikkel van recycklaat. De beschikbaarheid zal echter ook door meer aanbod (meer recycling) gestimuleerd moeten worden
- d. Score: 1; Motivatie: Bij prijsstimulans gaan verwerkers op zoek naar andere goedkopere alternatieven (non-plastic)
- e. Score: 3; Motivatie: Prijsstimulatie werkt meestal wel positief voor verandering
- f. Score: 1; Motivatie: Het zijn uiteindelijk niet de verwerkers maar de afnemers van de verwerkers die gestimuleerd moeten worden. Het kan een taks zijn indien een minimaal % recycklaat niet wordt gehaald; of juist een positieve incentive door een korting op de Afvalbeheersbijdrage van het Afvalfonds
- g. Score: 5; Motivatie: Marktwerking, hoe lager de prijs van recycklaat hoe gemakkelijker het kan worden toegepast in producten.
- h. Score: 1; Motivatie: Het aanbod is beperkt door onzekerheden in wet- en regelgeving. Eerst de beperkingen wegwerken, daarna kan een stimulans worden geïntroduceerd (voorkeur voor een positieve stimulans)
- i. Score: 3; Motivatie: prijs wordt momenteel vaak als belangrijk argument benoemd.

Advies 1 samengevat: De scores bij dit advies lopen sterk uiteen (gemiddelde score: 2,8 ± 1,5). De voorstanders geven aan dat prijs een goede stimulans is. De overheid zou dit moeten stimuleren om leveranciers en producenten te motiveren om op de lange termijn te

investeren en te kiezen voor het gebruik van recycklaat. Tegenstanders van dit advies vinden dat de prijs is op dit moment niet het probleem is. Het probleem is het aanbod dat wordt beperkt door wet en regelgeving.

2. Stel waar mogelijk producten verplicht te laten maken van 100% recycklaat.

- a. Score: 5; Motivatie: Dat zou een mooie stok achter de deur zijn. Dan graag wel gepaard met ondersteuning in het onderzoeken van de klimaatimpact van de productieketen van het 100% recycklaat alternatief.
- b. Score: 2; Motivatie: Het “waar mogelijk” geeft extra onduidelijkheid en complexiteit voor de ontwikkeling van producten met recycklaat. Dit creëert daarbij een discussie wat wordt gezien als “waar mogelijk” Momenteel zijn we nog niet in de fase dat dit verplicht kan worden. Daarbij zal deze druk mijnsziens als ongewenste consequentie hebben dat versneld ontwikkelingen worden gepusht die niet de kwaliteit of duurzaamheid hebben die gewenst zou zijn.
- c. Score: 5; Motivatie: wel in combinatie met voldoende beschikbaarheid. Dus ook investeren in meer beschikbaarheid gevraagde kwaliteit recycklaat.
- d. Score: 1; Motivatie: Voedselveiligheid moet prevaleren.
- e. Score: 2; Motivatie: is dit wel te meten? Hoe ga je handhaven? En is het technisch overal mogelijk?
- f. Score: 5; Motivatie: 100% recycklaat moet geen streven zijn, 35% conform doelstelling Plastic Pact wel voor toepassingen waarin het bewezen mogelijk is
- g. Score: 3; Motivatie: Recycklaat moet wel beschikbaar zijn tegen een goede prijs. Maar daarnaast zouden volgens alle non-food producten gemaakt moeten worden van food verpakkingsrecycklaat, waardoor je afvalstroom sneller kunt verwerken.
- h. Score: 5; Motivatie: Geen realistische eis, gezien onzekerheid in supply. Een betere manier is om een lange termijn doelstelling op te stellen met consistente groei, bijvoorbeeld 20% voor non-food in 2025, 30% in 2027 en 40/50% in 2030 etc. (andere percentages voor food)
- i. Score: 4; Motivatie: Wetgevendeprikkels werken vaak het best bij dit soort vraagstukken, zeker wanneer de markt achter loopt.

Advies 2 samengevat: het merendeel van de geïnterviewden scoren dit advies hoog, maar er is wel een grote spreiding (gemiddelde score: 3,7 ± 1,4). Hierbij maken een aantal respondenten kanttekeningen dat (1) klimaatimpact van meer recycklaat inzet beter onderzocht moet worden en (2) een fasering (% per aantal jaren) ingevoerd moet worden voor de langere termijn. De geïnterviewden die dit advies het laagst scoren zeggen dat “waar mogelijk” een onduidelijke term is en dat het moeilijk te handhaven is.

3. Recycklaat beter definiëren. Dus bepaalde specificaties verplicht te stellen door wet en regelgeving.

- a. Score: 3; Motivatie: Geen
- b. Score: 4; Motivatie: Kennis en urgentie is bij bedrijven te laag. Verantwoordelijkheid en kennis ligt te veel bij de producenten die met minimale

marges werken. D.m.v. verplichting en kennis vergroting kunnen bedrijven beter de juiste keuze maken. Dit moet alleen niet de ongewenste consequentie hebben dat recyclaat hierdoor nog duurder en nog schaarser wordt.

- c. Score: 2; Motivatie: Eenduidige definitie is van groot belang maar dan wel in combinatie met andere maatregel (zoals verplicht stellen % recyclaat)
- d. Score: 3; Motivatie: Aangeven onder welke voorwaarden welke materialen in te zetten zijn als recyclaat voor food contact materials.
- e. Score: 2; Motivatie: Gelinkt aan advies 2(e): *Is dit wel te meten? Hoe ga je handhaven? En is het technisch overal mogelijk?*
- f. Score: 3; Motivatie: Specificaties verplicht stellen; daarmee doel je wellicht op de vraaggestuurde standaarden. Persoonlijk geloof ik daar niet in. Recyclaat beter definiëren, maar zeker ook heel goed kijken naar materiaal specificaties van verwerkers en brand owners. Vaak over-classificeert men grondstoffen tot zulke hoge en smalle eisen, dat inzet van recyclaat niet mogelijk is. Terwijl de daadwerkelijke noodzaak van de moeilijke en smalle bandbreedtes in de praktijk vaak niet nodig blijkt te zijn. Het verplicht stellen van specificaties van recyclaat is ingewikkeld, want dat zou in veel gevallen betekenen dat recyclers zouden moeten kunnen toveren. De recyclers moeten het doen met het afval dat wordt aangeboden en daar het beste van maken. Een verplichting van specificaties is een te vaag en breed begrip om iets zinnigs over te zeggen.
- g. Score: 2; Motivatie: De producent die koopt een standaard in, deze moet de normale specificering hebben en dit moet uitwisselbaar zijn. Dit zou in de hand kunnen werken dat er een kwaliteitsverschil komt tussen recyclaat en virgin materiaal.
- h. Score: 5; Motivatie: zie ook 2h; *Geen realistische eis, gezien onzekerheid in supply. Een betere manier is om een lange termijn doelstelling op te stellen met consistente groei, bijv. 20% voor non-food in 2025, 30% in 2027 en 40/50% in 2030 etc. (andere percentages voor food).* Dit moet op EU-niveau, criteria op bedrijfsniveau (niet product) en consistente groei, i.p.v. één overall doelstelling.
- i. Score: 5; Motivatie: Voorkomen dat er wildgroei ontstaat aan kwaliteiten die niet bijdragen aan de recyclaat inzet. Productieafval is geen recyclaat.

Advies 3 samengevat: Dit advies scoort gemiddeld niet hoog of laag (gemiddelde score: 3,1 ± 1,3). Wel wordt opgemerkt dat specificaties niet te scherp worden gesteld zodat de kwaliteiten van recyclaat en virgin sterk uiteenlopen. Strenge eisen hebben wel gevolgen voor de inspanningen die recyclers moeten leveren.

4. Het verbieden van onnodige toevoegingen zoals niet functionele kleuring.

- a. Score: 4; Motivatie: Verhoogt de recyclebaarheid en scheidt duidelijkheid over wat wel en niet mag.
- b. Score: 2; Motivatie: Verbieden van schadelijke toevoegingen die de recyclebaarheid zou een goed voorstel zijn, echter onnodig toevoeging van niet functionele kleuring verbieden zorgt voor onnodige belemmeringen voor creativiteit van bedrijven.

- c. Score: 4; Motivatie: verbieden Carbon Black helpt, kleuring die tot down-cycling leidt verbieden helpt zeker.
- d. Score: 3; Motivatie: Harmonisatie/standaardisatie is belangrijk.
- e. Score: 4; Motivatie: Als er goede alternatieven zijn die recycling beter helpen, dan zeker doen.
- f. Score: 4; Motivatie: Ik zou het dan eerder hebben over multilayer of multi-materiaal verpakkingen, bedrukkingen, grootte van sleeves en etiketten, gebruik van lijmen etc.
- g. Score: 2; Motivatie: Wat is de definitie van niet-functionele kleuring? Dit is een vaag begrip. Enkel kleur mag worden toegevoegd waar het de houdbaarheid niet beïnvloedt.
- h. Score: 1; Motivatie: dit lost te weinig op.
- i. Score: 1; Motivatie: Het scherp definiëren van wanneer een product recyclebaar is en er consequenties verbinden aan het niet recyclebaar maken van producten zal voldoende moeten zijn.

Advies 4 samengevat: Over het algemeen is men matig tot positief over dit advies, maar de scores zijn ook sterk verdeeld (gemiddelde score: $2,9 \pm 1,4$). Het merendeel van de geïnterviewden onderstreept dat deze maatregel de recyclebaarheid vergroot. Een klein aantal geïnterviewden geeft aan dat dit advies niets toevoegt. Het scherp definiëren wanneer een product recyclebaar is zal voldoende moeten zijn.

5. Aanpassingen aan het ontwerp (bijvoorbeeld kleurgebruik en type materiaal, liefst mono-materiaal, dikkere producten) kunnen de toepasbaarheid van recyclelaat verbreden en ook onnodige vermenging van materialen voorkomen.

- a. Score: 4; Motivatie: Eens.
- b. Score: 4; Motivatie: Goed initiatief wat een producent in samenwerking met innovatieve partners en klanten moet oppakken.
- c. Score: 3; Motivatie: mono-materiaal is natuurlijk goede stap, dikkere producten klinkt tegenstrijdig met minder plastics als doel.
- d. Score: 4; Motivatie: Design voor recycling.
- e. Score: 4; Motivatie: Indien technisch mogelijk zeker doen.
- f. Score: 4; Motivatie: Lijkt mij vrij vergelijkbaar met het vorige punt.
- g. Score: 3; Motivatie: Je gaat meer materiaal toevoegen en het product groter maken om de recycleerbaarheid te vergroten. In dat geval zou je in moeten zetten op hergebruik. Mono-materiaal is wel heel belangrijk is het beter recyclen van producten.
- h. Score: 5; Motivatie: Deels nuttig, zoals duidelijke uitgangspunten in eco-design, maar dikkere producten druist tegen de reductiedoelstellingen in.
- i. Score: 4; Motivatie: Minder complexiteit in plastic gebruik is sowieso een goed plan.

Advies 5 samengevat: Dit advies wordt gemiddeld hoog gescoord met een kleine spreiding (gemiddelde score: 3,9 ± 0,6). Een aantal geeft wel aan dat door inzet van mono-materiaal er dikkere producten ontstaan en dat klinkt tegenstrijdig met de inzet van minder plastics.

6. Mengsels van verschillende plastics niet meer toe te staan. Het standaardiseren van welke materialen per productgroep gebruikt mogen worden (bijvoorbeeld alleen HDPE of alleen PP voor shampooflessen), kan sortering vereenvoudigen en hiermee de kwaliteit van het uiteindelijke recyclaat verbeteren.

- a. Score: 5; Motivatie: Eens.
- b. Score: 5; Motivatie: Goed initiatief waarbij wederom de prijs en beschikbaarheid van de materialen goed in ogenschouw genomen moet worden. Dit in combinatie met de prijsstimulans lijkt me een goede start.
- c. Score: 3; Motivatie: Als dit kan zonder verlies aan productkwaliteit (product dat verpakt wordt) dan is dit een goede stap.
- d. Score: 4; Motivatie: Duidelijk ook voor de consument bij the end-of-life fase
- e. Score: 4; Motivatie: Indien technisch mogelijk zeker doen.
- f. Score: 4; Motivatie: PP voor shampoo flessen komt nauwelijks voor, het is momenteel HDPE of PET. Vereenvoudiging is zeker behulpzaam. Daarom zijn we ook een fel tegenstander van het introduceren van nieuwe kunststoffen in de verpakkingsketen, zeker als die ook nog niet bijdragen aan recyclebaarheid en duurzaamheid, zoals PLA.
- g. Score: 3; Motivatie: Iedere vorm van kunststof heeft zijn eigen barrière eigenschappen, het is niet zonder consequenties dat je meerdere combinaties maakt.
- h. Score: 5; Motivatie: Het stimuleren van grote plastic resin types (HDPE, LDPE, PP, PET) is zeker zinvol (uitfaseren PS, PVC, etc.). Maar dit kan niet op productniveau, shampoofles van PET kan heel zinvol zijn, daarom meer focus op uitfaseren van onwenselijke typen en stimuleren van de gewenste types.
- i. Score: 5; Motivatie: Zie ook motivatie 5i: *Minder complexiteit in plastic gebruik is sowieso een goed plan*. Uniformiteit in materiaal gebruik creëert stromen die beter beheersbaar zijn waardoor het makkelijker en efficiënter wordt om de volume en de kwaliteit te borgen.

Advies 6 samengevat: Veelal positieve reacties (gemiddelde score: 4,2 ± 0,8).

Vereenvoudiging van materiaalkeuzes per product type is een goed initiatief, mits dit kan zonder verlies aan productkwaliteit. Daarnaast wordt inzet op uitfaseren van onwenselijke materiaal typen en stimuleer de gewenste types genoemd.

7. Het verhogen van het consumenten bewustzijn ten opzichte van de positieve gevolgen van een aangepast consumentengedrag voor het efficiënt hergebruik van kunststof, via voor de consument zichtbare voorbeelden (consumentenverpakkingen uit recyclaat die recyclebaar zijn).

- a. Score: 2; Motivatie: Niet van mening dat de consument het verschil gaat maken om heel eerlijk te zijn.

- b. Score: 4; Motivatie: Momenteel zit de overheid teveel in een push strategie waarbij de duurzaamheidsagenda wordt bepaald en gemanaged vanuit de producenten en bedrijven. Hierbij wordt nadrukkelijk bekeken wat niet wenselijke materialen of acties zijn. Hierbij mist teveel wat dan wel gewenste materialen en verwerkingsprocessen zijn aan de bedrijven kant. Hierdoor zul je zien dat verschillende bedrijven verschillende (logistieke) methodes toepassen om hun vuil te verwerken en missen we schaal. Daarbij zou de kracht van de consument en het pull effect beter opgezet kunnen worden. Hierbij is ook een grote focus geweest op plastic als boosdoener en single use als boosdoener, maar welke (realistische) keuzes kan de consument maken om deze (r)evolutie te steunen.
- c. Score: 5; Motivatie: Ik denk dat positieve communicatie over gewenst consumentengedrag helpt en dat het tot snelle wijzigingen in het verpakkingsmateriaal kan leiden.
- d. Score: 3; Motivatie: De overheid heeft hier zijn verantwoordelijkheid te nemen via voorlichtingscampagnes.
- e. Score: 5; Motivatie: Goede sortering helpt zeker de groei van meer recycled material.
- f. Score: 4; Motivatie: Probleem is dat verpakkingen al volstaan met communicatie die klanten niet lezen of begrijpen of juist interpreteren. We verduurzamen uiteindelijk niet om marketing redenen maar om maatschappelijke problemen op te lossen. Te veel plastic afval, te veel aanspraak op fossiele grondstoffen, etc.
- g. Score: 4; Motivatie: Pas op: de consument koopt een product en mag in die zin niet als tool gebruiken voor verandering. Maar een gedragsverandering is wel nodig en een betere educatie van de consument op verpakkingsgebied is wel belangrijk.
- h. Score: 3; Motivatie: heel complex en kostbaar.
- i. Score: 1; Motivatie: geen

Advies 7 samengevat: Dit advies scoort gemiddeld hoog onder de geïnterviewden, maar wel een grote spreiding (gemiddelde score: 3,7 ± 1,4). Gedragsverandering bij consumenten is nodig, maar let daarbij op wat realistisch is in de keuze die een consument heeft en denk goed na over de juiste communicatie.

Alle adviezen en scores samengevat

Advies ten aanzien van recycklaat gebruik	Gemiddelde score \pm standaard deviatie
1 - prijs stimulatie introduceren	2,8 \pm 1,5
2 - 100% verplicht in producten	3,7 \pm 1,4
3 - specificaties verplichten door wetgeving	3,1 \pm 1,3
4 - verbod op onnodige additieven	2,9 \pm 1,4
5 - aanpassen product ontwerp	3,9 \pm 0,6
6 - standaardiseren van materiaal per product	4,2 \pm 0,8
7 - consument meer bewust maken	3,7 \pm 1,4

Conclusie scoring productadviezen

De motivaties bij de product adviezen hebben een aantal conclusies van de interviews onderstreept en is er op de volgende onderwerpen nog wat meer diepgang verkregen:

- Prijsstimulatie zou kunnen werken om recycklaat inzet te vergroten. Let daarbij echter wel op wie hier worden beloond ten aanzien van recycklaat gebruik, bij voorkeur de afnemers.
- Bij een verplicht recycklaat inzet van producten waar dit mogelijk is, moet de klimaatimpact van deze inzet in beeld komen. Daarnaast zou dit percentage ook in fases (dus procent per jaar) moeten worden ingevoerd.
- Specificaties op recycklaat moeten niet te scherp worden gesteld zodat de kwaliteiten van recycklaat en virgin sterk uiteenlopen. Strenge eisen hebben wel gevolgen voor de inspanningen die recyclers moeten leveren.
- Mono-materiaal stromen vergroten recycleerbaarheid, maar vergroten ook de plastics inzet door dikkere producten.
- Vereenvoudiging van materiaalkeuzes per product type is een goed initiatief, mits dit kan zonder verlies aan productkwaliteit.

Bijlage 3: Acties en aanbevelingen overige doelstellingen

Naast de recycleaat doelstelling, werd ook in sommige gevallen ingegaan op activiteiten om de andere doelstellingen van het Plastic Pact te behalen. Met name herbruikbare verpakkingen (doelstelling 1) voor het opvangen van het verbod van single-use-plastics wordt aangegrepen binnen de food sector. Daarnaast zijn de twee ondervraagde food service bedrijven gedreven om plastic items zoveel mogelijk te reduceren in het assortiment of te vervangen door (niet plastic) alternatieven, zoals papier en karton. Deze ontwikkeling wordt echter wel met scepsis bekeken, omdat LCAs aantonen dat deze materialen niet duurzamer zijn.

Andere acties:

1. Er is veel focus op *packaging redesign* ten aanzien van kunststofgebruik en recyclebaarheid.
2. We verpakken het vlees momenteel in flow-wraps, hierdoor is er minder kunststof gebruik.
3. Door te blijven inzetten op het sluiten van de cirkel. Acties die we vooral doen is in onze eigen keten (inclusief branche organisatie). Deze acties zijn echter wel meer geënt op het verminderen van het aantal kilo's kunststof. Daarnaast praten we met onze klanten om de verpakkingen van producten weer retour te doen. We laten ook LCA's maken van onze verpakkingen en vergelijken dat met (eenmalige materialen) als karton. De uitkomsten daarvan publiceren we.
4. We zijn gestopt met de productie van single use plastics. In plaats daarvan zijn we volop bezig met herbruikbaarheid van verpakkingen.
5. We vervangen plastic door papieren bekertjes en grease free papieren zakjes. Minder inzet van plastic bij bijvoorbeeld ijsbekers door er geen deksels meer op te doen en de beker te vervangen door papier. Verder staan de (alu/plastic) verpakkingen van zogenaamde *wet towels* onder de loep.

Aanbevelingen op basis van de overige acties

- Het Plastic Pact faciliteert de discussie over de gevolgen van het noodgedwongen moeten overstappen naar alternatieve materialen (zoals papier, karton en bamboe) ten aanzien van voedselveiligheid, duurzaamheid en circulariteit. Faciliteren van de discussie over andere oplossingsstrategieën. Hier dient de oplossing gevonden te worden op een overkoepelend niveau (overstijgend aan individuele bedrijven).
- Het Plastic Pact zou meer in overleg met het Afvalfonds Verpakkingen moeten opereren, zodat de diverse roadmaps en de daarbij behorende inzet op veelbelovende (keten)innovaties op elkaar zijn afgestemd.